

Groundsmen i Danmark

Uddannelse og arbejdsmarked

TEKNOLOGISK
INSTITUT

**TEKNOLOGISK
INSTITUT**

Groundsmen i Danmark

Uddannelse og arbejdsmarked

Udarbejdet for:

Det faglige Uddannelsesudvalg for Anlægsgartneri

Udarbejdet af

Teknologisk Institut
Analyse og Erhvervsfremme
Kongsvang Alle 29
8000 Aarhus C

Februar 2022

Forfattere:

Nikolaj Kærslund Andersen
Annemarie Holsbo

Indhold

Opsummering	1
1. Indledning	3
2. Baggrund.....	4
2.1. Hvad laver en groundsman?.....	4
2.2. Groundsman-uddannelsens historie i Danmark	4
2.3. Uddannelsens opbygning og indhold	5
3. Rapportens metode.....	6
3.1. Oversigt over interview	6
4. Hvorfor søger færre lærlinge ind på groundsman-uddannelsen?.....	7
4.1. Puljen af ufaglærte groundsmen i kommunerne bliver mindre	8
4.2. Arbejdspladser uden faglærte groundsman ser ikke uddannelsens værdi	9
4.3. Uddannelsen er ukendt.....	9
5. Arbejdsmarkedets behov for faglærte groundsmen	11
5.1. Groundsman om deres uddannelse	11
5.2. Arbejdspladserne om deres faglærte groundsman	13
5.3. Vigtige tendenser i groundsman-arbejdet	14
5.4. Større behov for groundsmen i fremtiden.....	15
6. anbefalinger	17
6.1. Større synlighed generelt.....	17
6.2. Større synlighed af værdi ift. kommunerne	19
6.3. Sammenlægning med greenkeeperuddannelsen?.....	20

Opsummering

- Groundsman-uddannelsen blev oprettet i Danmark i starten af 00'erne og udbydes i dag på AMU Nordjylland Sandmoseskolen og på Roskilde Tekniske Skole, Vilvorde. Uddannelsen uddanner til pleje af fodboldbaner, og groundsman finder oftest ansættelse i kommuner. Hertil kommer sportsklubber, anlægsvirksomheder og maskinstationer.
- Søgningen til groundsman-uddannelsen har generelt været lav igennem hele uddannelsens levetid i Danmark med betydelige udsving. Siden 2019 har tendensen været nedadgående.
- Den dalende søgning har primært tre årsager:
 1. Puljen af ufaglærte groundsman i kommunerne bliver mindre og mindre i takt med, at flere og flere ansatte er blevet tilbudt uddannelse. Der er derfor færre og færre kommunalt ansatte groundsman, der har lysten til og mulighed for at tage uddannelsen og ikke allerede har gjort det.
 2. Arbejdspladser uden udlærte groundsman ser ikke uddannelsens værdi. De oplever at have klaret sig fint uden en udlært groundsman til at passe fodboldbanerne.
 3. Uddannelsen er stadig meget ukendt. Der er derfor meget få unge groundsman lærlinge, da de sjældent præsenteres for uddannelsen som en mulighed
- Arbejdsmarkedet har stadig behov for groundsman. De udlærte groundsman har en meget positiv holdning til uddannelsen og mener, den gør dem i stand til at skabe meget ny værdi for deres arbejdspladser. Virksomhederne selv udtrykker også stor tilfredshed med deres groundsman og groundsman lærlinge, og de er positivt stemt overfor uddannelsen. Flere arbejdspladser har desuden haft rekrutteringsvanskeligheder både i forhold til lærlinge og færdiguddannede, når det kom til at hyre nye ansatte til at løse groundsman opgaver (elever såvel som færdiguddannede).
- En række tendenser i groundsman branchen peger på, at behovet for kvalificeret groundsman arbejdskraft vil vokse i fremtiden: fodboldsæsonerne bliver længere, og banerne forventes derfor at kunne bruges i flere måneder end hidtil; opmærksomheden på banernes kvalitet er højere nu end tidligere; der anlægges flere kunstgræs- og hybridbaner i kommunerne; det danske klima bliver på én gang mere vådt og mere tørt, hvilket stiller større krav til banevedligehold; og kravene ift. sprøjtning i kommunerne bliver strengere. Der må derfor forventes en større efterspørgsel på uddannede groundsman i fremtiden.

- Rapporten anbefaler en kampagne for at øge synligheden af groundsman faget i Danmark, så flere unge hører om uddannelsen. Denne kampagne skulle udformes i samarbejde mellem det faglige udvalg for uddannelsen, brancheforeningen for groundsman (GAD), DBU og andre aktører i den danske fodboldverden.
- Rapporten anbefaler en styrket indsats for at demonstrere værdien af groundsman uddannelsen for kommunerne. Denne indsats skal slå på de økonomiske gevinster ved at have udlærte groundsman og skal udformes i samarbejde med virksomheder og kommuner, der allerede har gode erfaringer med udlærte groundsman og som er villige til at agere ambassadører for uddannelsen.
- Rapporten anbefaler ikke en sammenlægning af groundsman- og greenkeeperuddannelsen, fordi behovet for kvalificeret groundsman arbejdskraft ser ud til at være stigende de kommende år, kendskabet til uddannelsen vokser lige så stille, og fordi den praktiske forskel ved en sammenlægning i undervisningen og i skolernes økonomi formentligt vil være begrænset.

1. Indledning

Groundsman uddannelsen er en erhvervsfaglig uddannelse, som giver kompetencer til at varetage plejen af anlæg og græs, oftest på fodboldbaner og idrætsanlæg. Hovedforløbet som groundsman udbydes på uddannelsesinstitutionerne AMU Nordjylland Sandmoseskolen og Roskilde Tekniske Skole – Vilvorde, hvor uddannelsen er et speciale på greenkeeperuddannelsen.

Færdiguddannede groundsmen finder oftest arbejde i kommunernes tekniske afdelinger/Vej og Park, hvor den faglærte groundsman har ansvaret for kommunens græsplæner, primært fodboldbaner. Uddannede groundsman finder også i mindre udstrækning privat ansættelse fx i professionelle fodboldklubber, i anlægsvirksomheder og på maskinstationer.

Tilgangen til groundsman-uddannelsen er faldet markant over de seneste år. I hele 2019 blev der kun optaget 11 nye lærlinge på uddannelsen. Det tal faldt til 4 i 2020, og i 2021 var der frem til september, hvor de nyeste tal er fra, ikke optaget nye lærlinge på uddannelsen.

Hvad skyldes dette fald i tilgangen til groundsman uddannelsen, og hvordan er arbejdsmarkedets efterspørgsel på faglært arbejdskraft med groundsman kompetencer i dag? Hvilke initiativer vil der kunne iværksættes for at øge såvel tilgangen til uddannelsen som efterspørgslen på faglært arbejdskraft? Det er temaerne for denne rapport, som det faglige udvalg for groundsman-uddannelsen har igangsat.

Rapporten er struktureret som følger: Først præsenteres baggrundsviden om groundsman arbejdet og uddannelsen, efterfulgt af rapportens metodiske og datamæssige grundlag. Spørgsmålet om den faldende søgning til uddannelsen adresseres så, først med et statistisk overblik over søgningen de sidste ti år, og dernæst med en gennemgang af de vigtigste forklaringer på den faldende søgning de seneste år. Dernæst belyser rapporten arbejdsmarkedets efterspørgsel på faglært groundsman arbejdskraft samt fremhæver nogle større tendenser i arbejdsmarkedet for groundsman. Til sidst præsenteres konsulenternes anbefalinger til det faglige udvalg med henblik på styrkelse af uddannelsen og dens optag.

2. Baggrund

2.1. Hvad laver en groundsman?

Groundsman arbejdet er grundlæggende centreret om anlæg og pleje af græsarealer, primært i forbindelse med fodboldbaner. I kommunerne vil hovedvægten ofte være på klipning af græs og opstregning af baner samt vedligeholdelse af maskinerne hertil, hvilket er de primære driftsopgaver for groundsmen. Hertil kan komme klipning af hæk og lignende, hvor disse opgaver ikke er varetaget af en gartner.

Groundsmen står også for de mere komplekse elementer af græspleje, så som vertikalskæring, gødskning, prikning m.v., der er faste elementer i vedligeholdelsen af fodboldbaner på højere niveauer. Disse opgaver kræver også særskilt maskineri, der skal vedligeholdes. Groundsmens faglighed gør dem i stand til at analysere enkelte baners behov og skræddersy løsninger. Det kan dreje sig om et græsområde på en bane, der aldrig får sol, eller afgrænsede reparationer af dele af en fodboldbane. I tilfælde som disse kan en groundsman udarbejde vedligeholdelses- og gødningsplaner, der går ud over de almindelige procedurer.

Endelig står en groundsman for vedligeholdelse af, rådgivning i forhold til og, lejlighedsvis, anlæggelse af kunstgræsbaner og hybridbaner, der kombinerer natur- og kunstgræs. Disse typer baner bliver stadig mere udbredt i kommunerne, fordi banerne kan bruges året rundt og derfor kan hjælpe med at møde den øgede efterspørgsel på fodboldbaner.

Den individuelle groundsmans opgaver afhænger af ansættelsesstedet. I kommuner fylder græsklipning, opstregning og generelt udendørs vedligehold meget. I fodboldklubberne har en groundsman ofte færre baner at passe, men til gengæld er kvalitetskravene højere for superligabaner end for kommunale breddebaner. Denne skelnen er dog ikke krystalklar, da flere kommuner står for vedligeholdelsen af stadionbaner, og nogle fodboldklubber er ansvarlige for et stort antal breddebaner i kommunen. Tommelfingerreglen er, at des højere niveau af fodbold en bane bruges til, des mere vedligehold kræver den, og des mere komplekse og tidskrævende bliver groundsmans opgaverne.

2.2. Groundsman-uddannelsens historie i Danmark

Groundsman uddannelsen blev i Danmark startet på AMU Nordjylland Sandmoseskolen i begyndelsen af 00'erne i kølvandet på greenkeeper uddannelsen, der startede i slutningen af 90'erne. Den bestod oprindeligt af nogle AMU-moduler koblet til anlægsgartneruddannelsen, og disse moduler blev så senere samlet til en erhvervsuddannelse. Uddannelsen blev en erhvervsuddannelse i 2008, og Roskilde Tekniske Skole - Vilvorde, som har en stor anlægsgartneruddannelsesafdeling, fik fra samme periode tilladelse til at udbyde uddannelsen. Sandmosen er dog fortsat den største af de to opgjort i antallet af årslærlinge, og den udgør et knudepunkt i branchens danske netværk.

I 2011 blev foreningen Groundsman Association Denmark (GAD) stiftet, og den udgør i dag branchens formaliserede faglige netværk med tætte bånd til især Sandmoseskolen. Foreningens medlemmer tæller både uddannede groundsman men også greenkeepere og administrative ledere, eksempelvis i kommunale Vej og Park-afdelinger. Foreningen havde 232 medlemmer i december 2021.¹

2.3. Uddannelsens opbygning og indhold

Groundsman uddannelsen er tilrettelagt som en ungdomsuddannelse på linje med andre erhvervsuddannelser, hvor lærlinge med 9 års skolegang kan optages på grundforløb, hvis de har minimum 2 i dansk og matematik. Langt størstedelen af groundsman lærlingene er imidlertid voksne over 20 år, der kan springe uddannelsens grundforløb over og gå direkte til groundsman specialets hovedforløb. Optagelse på uddannelsen kræver, at lærlingen på forhånd har indgået en uddannelsesaftale med en godkendt praktikvirksomhed.

Vilvorde er den eneste skole, der udbyder anlægsgartnergrundforløbet, hvor groundsman-lærlinge deltagere. På hovedforløbet på både Sandmoseskolen og Vilvorde deler lærlingene sig på specialerne som henholdsvis groundsman og greenkeeper, men af praktiske og økonomiske årsager gennemføres store dele af uddannelsen samlet, da der er betydeligt overlap i fagenes substans og metode. Groundsman lærlingene har dog flere moduler for sig.

På groundsman-uddannelsen undervises lærlinge i fagene:²

- Grundlæggende maskinkendskab
- Græs, vækstforhold, jordberegning, pleje og gødning
- Græs, ukrudt, sygdomme og skadedyr,
- Træer og buske på golf og idrætsanlæg,
- Kommunikation, samarbejde og kundeservice,
- Plantesundhed
- Sprøjtetecertifikat
- Vandingsteknik
- Miljø og biologiske forhold samt
- Græsanalyse.

¹ <https://groundsman.dk/wp-content/uploads/2022/01/Referat-fra-B-moede-08.12.2021.pdf>

² Listen er fra [Groundsman – Grønne Karriereveje \(xn--grnnekarriereveje-10b.dk\)](#)

3. Rapportens metode

I det følgende skildres den bagvedliggende metode for nærværende analyse. Rapporten er baseret på en række interview med personer, der har kendskab til groundsman-arbejdet og/eller -uddannelsen i Danmark. I interviewene blev respondenter spurgt ind til, hvordan de så på efterspørgslen på groundsman i dag, de nødvendige kompetencer for groundsman, på de vigtigste udviklinger i branchen, samt hvad sidstnævnte bør betyde for groundsman uddannelsen.

Alle interview var semistrukturerede. Intervieweren havde forberedt en række emner og spørgsmål, men den konkrete samtale udformede sig organisk efter, hvad interviewpersonen bød ind med og fandt vigtigt. Sammenlignet med et fast struktureret og skematisk interview giver denne semistrukturerede interviewform mulighed for en mere eksplorativ tilgang, hvor samtalen føres på interviewpersonens præmisser. Den metode gør, at idéer og synspunkter bedre opfanges, selvom de ikke var kendt af intervieweren forinden og derfor ikke inkluderet i interviewguiden.

Interview med enkeltpersoner tog typisk 20-30 minutter og blev udført telefonisk for langt størstedelens vedkommende. Gruppeinterview i forbindelse med skolebesøg tog ca. 1 time og blev udført af 1-2 konsulenter.

Ved flere interview anvendtes triangulering, hvormed et udsagn fra en enkelt interviewperson blev forelagt en anden interviewperson for at høre, om denne kunne bekræfte udsagnet. Formålet med denne spørgeteknik er, at det giver mulighed for at afprøve den mere generelle validitet af enkelte interviewpersoners erfaringer og holdninger. Det er en måde, hvorpå intervieweren kan få forskellige interviewpersoner til indirekte at diskutere med hinanden.

3.1. Oversigt over interview

Der er i alt blevet udført 26 interview, fordelt på følgende grupper af personer:

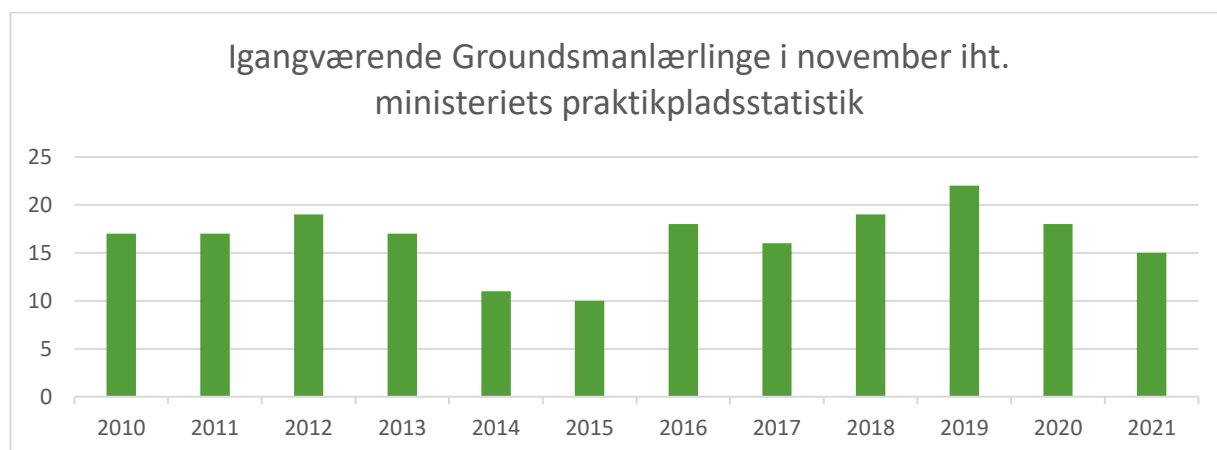
- 15 interview med godkendte groundsman-læresteder, hvoraf godt halvdelen havde lærlinge på interview tidspunktet, og halvdelen ikke havde det.
- 5 interview med groundsman-lærlinge eller nyligt færdiguddannede groundsmen
- 2 skolebesøg på hhv. Vilvorde og Sandmoseskolen indebærende i alt 5 individuelle eller gruppeinterview med 1 skoleleder, 1 virksomhedskonsulent, 3 undervisere og 4 lærlinge
- 1 interview med formanden for brancheforeningen GAD

4. Hvorfor søger færre lærlinge ind på groundsman-uddannelsen?

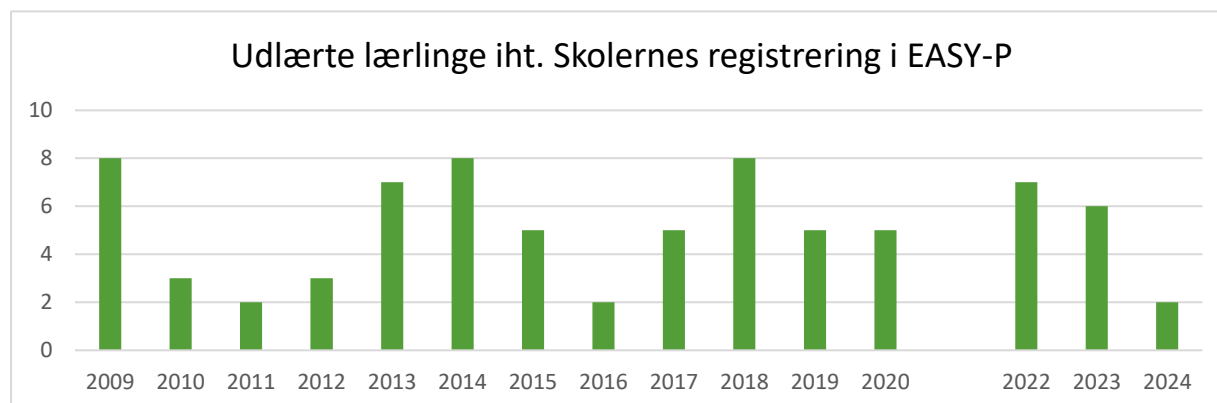
Inden vi når til besvarelsen af spørgsmålet om den faldende søgning, er det relevant at tage et kig på statistik over søgningen de sidste ti år, da det giver en kontekst for at forstå de dalende tal. Disse tal sætter problemstillingen i perspektiv, men de kan også hjælpe med at identificere årsagen til faldet.

Tabel 1 viser igangværende groundsman-lærlinge i november iht. ministeriets praktikpladsstatistik. 2015 var året med færrest igangværende groundsman-lærlinge (10 stk.), og 2019 året med flest (22). Det gennemsnitlige antal igangværende lærlinge på tværs af alle 12 år er 16,6.

Tabel 1.

Hvis vi i stedet kigger på skolernes registrering i EASY-P, angivet i tabel 2, finder vi en lignende udvikling, der dog indikerer et større fald i afsluttede uddannelser i de kommende år.

Tabel 2

To ting er særligt iøjnefaldende ved disse to statistikker. For det første er der sket et klart fald i antallet af igangværende lærlinge i perioden 2019 til 2021 – et fald der også afspejles i antallet af udlærte lærlinge i perioden. Det er den trend, denne analyse har til opgave at forklare og komme med anbefalinger til ændringen af.

For det andet må det konstateres, at de nuværende tal ikke er en historisk undtagelse. Antallet af groundsman lærlinge har været lavere tidligere, navnlig i 2014 og 2015. Faktisk er det i højere grad det høje antal lærlinge i 2019, der er undtagelsen, og det dalende optag siden da, kan være et udtryk for en tilbagevending til normalen.

Uanset at det ikke er første gang, antallet af groundsman-lærlinge er lavt, står det dog klart, at udviklingen skal vendes, hvis ikke uddannelsen skal ophøre med at eksistere som følge af manglende lærlinge. Det betyder, at analysen ikke kan nøjes med at se på faktorer, der kan forklare faldet de seneste år, men i stedet må kigge på mere overordnede forklaringer på, hvorfor søgning til uddannelsen ikke har været højere igennem hele dens levetid.

4.1. Puljen af ufaglærte groundsman i kommunerne bliver mindre

Den første årsag til ikke bare lav søgning til groundsman-uddannelsen generelt men også den dalende søgning over de sidste år er, at puljen af ufaglærte groundsman i kommunerne er blevet betydeligt mindre. Størstedelen af groundsman-lærlinge har i uddannelsens levetid været ansatte i kommuner, hvor de i forvejen lavede groundsman-arbejde (passede baner, slog græs etc.), men ikke havde en uddannelse heri. Disse medarbejdere er blevet tilbudt et voksenuddannelsesforløb af deres arbejdsgiver, kommunen, der også udbød lærepladsen.

Puljen af potentielle groundsman-lærlinge i kommunerne skrumper i takt med, at medarbejderne på de relevante kommunale arbejdspladser gennemfører uddannelsen. Det betyder, at størstedelen af gruppen af ufaglærte kommunale groundsman, der har lyst og muligheden (ift. private forhold) for at tage groundsman-uddannelsen, efterhånden har gennemført den. Mange af de tilbageværende ufaglærte groundsman har ikke lyst eller muligheden for at uddanne sig. Dertil kommer at nogle af de ufaglærte ifølge arbejdsgiverne ikke ville kunne gennemføre et uddannelsesforløb til faglært groundsman.

En vigtig brik i denne forklaring er den lave jobmobilitet i de kommunale groundsman-stillinger. Da kommunale groundsman ofte bliver i de samme stillinger i mange år, skal der relativt sjældent ansættes nye groundsman, og dermed begrænses antallet af ufaglærte groundsman, der kunne være potentielle deltagere på erhvervsuddannelsen. Flere adspurgte kommuner fortalte, at de ikke havde rekrutteret nye groundsman de sidste mange år.

Derudover tager arbejdsgivere sjældent lærlinge, hvis de ikke har planer om at ansætte dem efterfølgende. Der er i princippet intet til hinder for, at kommuner kunne nøjes med at have groundsmanlærlinge, så længe de var under uddannelse, men denne model synes sjældent at være i anvendelse. Kommuner og virksomheder uddanner groundsman til eget behov, og disse er typisk taget fra puljen af deres allerede ansatte - en pulje der bliver mindre og mindre. I vores interview identificerede vi kun et enkelt eksempel på en groundsman-lærling, der ikke forventede at kunne forblive i sin stilling efter endt uddannelse.

4.2. Arbejdspladser uden faglærte groundsman ser ikke uddannelsens værdi

Den anden årsag til den lave søgning til uddannelsen, er det vores vurdering, findes i de virksomheder, der endnu ikke har en udlært groundsman ansat. I mange af disse virksomheder - kommunale såvel som private - anses groundsman-arbejdet for relativt ukomplekst, og der opleves derfor ikke et behov for at give de ansatte, der arbejder med græsbanerne, en erhvervsuddannelse.

Forklaringen lyder ofte således: "Vi har haft en faglært landmand til at klippe vores plæner de sidste mange år, og det gør han rigtig godt. Vi ser derfor ikke nogen grund til at sende ham eller andre tilbage på skolebænken."

Et gennemgående fund i vores analyse og interview har været, at virksomheder *med* faglærte groundsman eller groundsman-lærlinge har oplevet stor øget værdi af den uddannede arbejdskraft, fordi de bringer ny viden og nye metoder med sig. Udfordringen er derfor at sprede denne historie, så virksomheder uden faglærte groundsman får øjnene op for uddannelsens værdi.

En enkelt ansat i en kommunal Vej og Park-afdeling fortalte ligefrem, at hans anlægsgartnerkollegaer fik mulighed for at tage anlægsgartnerlærlinge, men at de selv ikke måtte få groundsman-lærlinge. Hvis dette er et generelt mønster i kommunerne, understreger det behovet for at informere om groundsman-uddannelsens værdi.

4.3. Uddannelsen er ukendt

Den tredje og mest generelle årsag, kan ikke forklare den lavere søgning de sidste par år men kan forklare det generelt lave niveau. Groundsman-uddannelsen er stadig meget ukendt i Danmark, og det betyder, at en række potentielle lærlinge formentligt aldrig overvejer den, fordi de aldrig har hørt om en groundsman.

Hvis man spørger en tilfældig dansker, har denne næppe hørt om groundsman-faget, og selv i sportsmedier på TV beskrives fodboldbanepasserne oftest som greenkeepere og ikke groundsman.

Uddannelsen er altså ikke engang kendt af de danske sportseksperter og kommentatorer. Forfatterne til denne rapport rakte selv ud til en professionel sportsjournalist, der ikke var bekendt med, at groundsman var en dansk titel.

Det manglende kendskab rammer søgningen til uddannelsen på to måder. For det første betyder det manglende kendskab, at få unge søger uddannelsen. Dette er især bemærkelsesværdigt, da mange unge har kontakt til groundsman-arbejdet uden at vide det. De bruger kommunens fodboldbaner og kender landets stadionbaner, fordi de følger med i superligaen på TV, men de har aldrig hørt om muligheden for at uddanne sig i baneplejje.

For det andet betyder det manglende kendskab til uddannelsen, at der vil være offentlige og private arbejdspladser, der har ansatte i det grønne område, der aldrig tilbydes uddannelse, fordi deres ledere aldrig har hørt om groundsman-uddannelsen.

Hvor udbredt det manglende kendskab er, er svært at sige. Sandmoseskolen især har været meget opsøgende i forhold til at fortælle kommuner om groundsman-uddannelsen, og uddannelseskonsulenten dér mener ikke, der er nogen kommuner, der ikke har hørt om uddannelsen nu. Men kommunale administrationer er store organisationer, så selvom nogen i samtlige kommuner kender til uddannelsen, er det ikke nødvendigvis nok til, at den har fundet vej ind i kommunernes overvejelser om medarbejderudvikling eller kvalitetsudvikling af baneplejje.

5. Arbejdsmarkedets behov for faglærte groundsman

Efter at have præsenteret de tre primære årsager til den lave søgning til groundsman-uddannelsen vil vi nu vende os mod arbejdsmarkedets efterspørgsel efter faglært groundsman-arbejdskraft. Det er nemlig centralt at afdække, om den faldende søgning blot er en konsekvens af et vigende behov, eller om behovet er konstant eller ligefrem voksende. I så fald er det vigtigt at vende tendensen til lav søgning, da arbejdsmarkedet ellers vil mangle uddannede groundsman i fremtiden.

Hele denne analyse har været udfordret af spørgsmålet om ikke-erkendte behov. Arbejdsgivere kan have behov for faglærte groundsman nu eller i fremtiden uden at have erkendt det i dag. Omvendt kan groundsman og -skolerne være overbeviste om, der bliver større behov for groundsman i fremtiden, uden at dette bliver tilfældet. I denne undersøgelse har vi stillet skarpt på spørgsmålet om værdien af groundsman-uddannelsen ved at interviewe forskellige grupper.

I det følgende gennemgås undersøgelsens fund ift. spørgsmålet om arbejdsmarkedets behov. Vi afdækker først, hvad de faglærte groundsman siger om deres uddannelse, da det er dem, der tydeligst kan identificere en eventuel højere kvalitet af deres arbejde efter uddannelse. Dernæst vender vi os mod arbejdsgiverne og spørger til deres erfaringer med groundsman lærlinge og svende, som de mest direkte repræsentanter for arbejdsmarkedet. Efterfølgende præsenterer vi nogle større tendenser på arbejdsmarkedet for at diskutere, om og hvorfor behovet for faglært groundsman-kompetencer måtte stige i fremtiden.

5.1. Groundsman om deres uddannelse

De danske groundsman udtrykker generelt stor tilfredshed med groundsman-uddannelsen og de faglige kompetencer, de tager med sig derfra. Følgende hovedtemaer blev oftest fremhævet i interviewene:

Analyse af individuelle baners behov

En af de vigtigste kompetencer for en groundsman er evnen til at analysere og vurdere en græsbanes behov i dybden og udarbejde en plan for den. Det kan omhandle gødning, iltning eller andre forhold, der stiller særlige krav til en plejen af græsset. Groundsman-fagligheden giver bedre forudsætninger for at vurdere baner individuelt og skræddersy vedligeholdelse til dem fremfor blot at følge en generisk vedligeholdelsesplan. Denne kompetence rækker også ud over fodboldbaner. En leder hos en stor anlægsgartnervirksomhed fortalte eksempelvis, at deres udlærte groundsman havde skræddersyet en løsning til et græsareal med særlige behov på en kirkegård.

Strategisk planlægning

Uddannelsens styrke er evnen til at udarbejde langsigtede vedligeholdelsesplaner for græsområder fremfor blot at følge en mere umiddelbar dag-til-dag rytme med klipning og lejlighedsvis gødning. Denne strategiske dimension falder i naturlig forlængelse af ovenstående punkt om analyse af baners individuelle behov. Groundsmen fortæller, at de er blevet bedre i stand til at lave langsigtede vedligeholdelsesplaner, der tager hensyn til individuelle baners forskellige behov for pleje.

Nytænkning

Groundsman-uddannelsen er en kilde til inspiration om den nyeste viden og nye teknologier på området. Uddannede groundsmen har gode forudsætninger for at lede afprøvning og vurdering af nye metoder og nye maskiner på deres arbejdsplads, og de understøtter dermed innovation i de enkelte virksomheder. Den faglige analyse af individuelle baners behov er central i denne proces, da det er den faglighed, der gør en groundsman i stand til at vurdere behovet for nye metoder, og om disse leverer bedre resultater end hidtidige praksisser. Selv fortæller de desuden, at de med deres faglige baggrund er gode til at gennemskue sælgerens taler om fordele og besparelser på f.eks. maskiner og gødning.

Faglig stolthed og respekt

En uddannelse, og dermed papir på sine faglige kvalifikationer, giver en groundsman en stor faglig stolthed over deres arbejde og kan resultere i, at de mødes med større faglig respekt på deres arbejdsplads. Flere groundsmen gav udtryk for at blive lyttet mere til af deres ledere efter at have gennemført uddannelsen. Dette har både betydning for den enkelte groundsmans motivation og trivsel men kan også have positive konsekvenser for græsområderne og for samarbejdet med de fodboldspillere, der bruger græsset, da en groundsmans anvisninger i højere grad følges, når denne har papir på sine kompetencer.

Passion for arbejdet

At uddanne sig inden for et felt er ofte en måde at øge sin interesse for området. Dette gør sig også gældende for en groundsman. Flere fortæller, at det at tage uddannelsen har givet dem en større interesse i og nysgerrighed for græspleje, og denne interesse smitter af i større arbejdsglæde og i et større ønske om faglig fordybelse. Det kan motivere til løbende faglig udvikling for en groundsman efter endt uddannelse. Interviewede arbejdsgivere genkendte også denne større motivation og interesse blandt deres groundsman-lærlinge.

5.2. Arbejdspladserne om deres faglærte groundsman

De interviewede virksomheder var alle positive over for deres nuværende eller tidligere faglærte groundsman og groundsman-lærlinge, og de oplevede, at de skabte værdi for arbejdspladsen. Hos fodboldklubber og i kommuner med stadion er de faglærte groundsman ofte en vigtig forudsætning for at fastholde banernes niveau. I de øvrige kommuner udgjorde faglærte groundsman også en kapacitet, idet de lærer fra sig til deres kollegaer. Derudover kan de byde ind med ekspertviden, når det kommer til at vurdere private tilbud på offentlige projekter eller tilbud fra frøproducenter o.l.

Hos de private virksomheder var det en kvalitet at have mindst én faglært groundsman af samme årsager som ovenstående. Derudover kan det forbedre muligheder for at vinde en licitation for en virksomhed. For eksempel kan en maskinstation profilere sig på faglært arbejdskraft til græs-relaterede projekter. Mindst én kommune, Odense, har ligefrem specificeret i sine udbud, at virksomheden skal have groundsman-lærlinge, hvilket var den primære årsag til, OKNygaard i Odense søgte om at blive godkendt som læreplads.

Alle adspurgte arbejdspladser vurderede, at det er en styrke at have mindst én ansat, der er udlært groundsman. Denne kan så lære fra sig til kolleger og tage styring med komplekse problemstillinger, og det er hovedbidraget ved at være faglært groundsman i de private virksomheder. Både kommuner og sportsforeninger så en styrke i at løfte det generelle faglige niveau blandt de ansatte ved at have flere udlærte groundsman. De udtrykte stor åbenhed for at tilbyde uddannelse til ufaglærte, der allerede er ansatte og arbejder med området.

Blandt de adspurgte virksomheder var der også stor villighed til at tage lærlinge i fremtiden. Denne villighed stammede til dels fra en positiv holdning til uddannelse generelt og et ønske om at støtte op om groundsman-miljøet i Danmark men også fra positive erfaringer med tidligere groundsman-lærlinge, der skabte værdi for arbejdspladsen. Flere interviewede kendte dog til eksempler på ansatte i kommunerne, der gerne ville tage groundsman-uddannelsen, men ikke fik lov af deres arbejdsgiver.

Ifølge en redegørelse lavet af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i 2019 er der "stort set ikke ledige greenkeepere og groundsman"³, og den eksisterende ledighed kunne til dels forklares ud fra sæsonudsvingning. Det er altså tydeligt, at der ikke uddannes groundsman til ledighed.

Interviewede arbejdsgivere fortalte desuden, at det ikke er unormalt, at en greenkeeper eller lignende ansættes til groundsman-arbejde, fordi der ikke var groundsman blandt ansøgerne. Flere respondenter, herunder en kommune med stadion og en sportsklub, fortalte også om rekrutteringsvanskeligheder på området. Sådanne tilfælde udtrykker en mangel på udlærte groundsman, men også at greenkeepere i et rimeligt omfang kan oplæres på arbejdspladsen til at varetage groundsman-funktioner.

³ <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/erhverv/pdf19/feb/190228-ny-udviklingsredegørelser-for-2019.pdf>

Kort sagt må aftagersiden, virksomhederne, siges at være glade og tilfredse med deres groundsman og groundsman-lærlinge, og den ikkeeksisterende ledighed blandt groundsman må anses for en klar indikator for, at markedet ikke er overmættet med udlærte groundsmen. Tværtimod oplever virksomheder besvær med at finde udlærte groundsmen til opslåede stillinger.

5.3. Vigtige tendenser i groundsman-arbejdet

De adspurgte virksomheder og individuelle groundsman fremhævede en række tendenser, de forventer, vil være vigtige for fremtidens arbejdsmarked for groundsman. Tendenserne er interessante for denne analyse, fordi de tegner et billede af en fremtid, hvor groundsmens arbejde vil være mere komplekst og tage mere tid. Følgende temaer var gennemgående:

Længere sæsoner stiller højere krav til baner

Fodboldsæsonerne er i dag længere end for år tilbage. Spillere forventer at kunne bruge banerne helt ind i december, og det stiller højere krav til groundsmens vedligeholdelse af banerne. For at møde de højere krav bliver groundsman-fagligheden vigtigere, da den giver værktøjer til analyse og vedligehold af baner. De højere krav kan også skabe behov for nye tekniske løsninger ift. baneplejje.

Øget opmærksomhed på banekvalitet skaber øget pres på groundsmen

Der er i dag en større opmærksomhed på og løbende evaluering af fodboldbaners kvalitet. Denne opmærksomhed kommer især fra spillere, DBU, Divisionsforeningen og fans, der alle forventer den højeste kvalitet af banerne til sæsonens kampe. For groundsmen skaber dette et øget pres for at levere og dermed et hårdere psykisk arbejdsmiljø. Er banen ikke i optimal stand, vil groundsmens arbejdet blive et emne for kritik i sportsmedier og på sociale medier. Rent praktisk betyder det også mere weekendarbejde for en groundsman, hvis spillerne forventer, at banen er klargjort lige op til kampstart. En enkelt interviewperson kunne fortælle om en udlært groundsman, der havde forladt branchen af den årsag.

Mere kunstgræs og flere hybridbaner i kommunerne

Også kommunerne oplever en øget efterspørgsel på breddebaner fra fodboldklubber, og denne efterspørgsel er svær at møde uden at forøge andelen af kunstgræs- eller hybridbaner. En groundsman må derfor forvente at skulle bruge en større del af deres arbejdstid på denne type baner.

Øget automatisering

Stadig flere groundsmen eksperimenterer med robotter til løsning af opgaver. Opstregning er automatiseret flere steder. Automatiseret græsslåning er dog ikke for alvor blevet udbredt, da robotterne på markedet ikke samler det afklippede græs op efter sig. Kommuners mulighed for at anvende robotteknologi er begrænset af sikkerhedshensyn og af risiko for, at robotterns arbejde bliver forstyrret på offentligt tilgængelige fodboldbaner. På stadion kan robotter oftere arbejde i fred, men her kan de store tribuner til gengæld skærme for GPS-signalet og derved reelt forhindre robotterne i at fungere. Uanset er der blandt de adspurgte virksomheder konsensus om, at robotteknologi og automatisering med al sandsynlighed vil fylde mere i groundsman-arbejdet i fremtiden.

Klimaforandringer rammer banerne

Virksomhederne siger, at klimaforandringer allerede kan mærkes på de danske fodboldbaner. Det danske vejr bliver på én gang mere vådt og mere tørt, og det stiller nye krav til lokal afledning af vand (LAR), især ved anlæg af nye baner, og til vedligehold af banerne over de tørre somre. Dette kommer formentligt til at fylde endnu mere for danske groundsmen i fremtiden – især når fodboldspillere i højere grad forventer ensartede baner igennem hele fodboldsæsonen.

Strengere krav ift. sprøjtning

De danske regler for sprøjtning af grønne områder bliver strammere og strammere. I 2020 angav 4 ud af 10 kommuner, at de helt havde droppet brugen af sprøjtegift.⁴ Og for de kommuner og virksomheder der stadig sprøjter, vokser kravene om certificeringer af ansatte.

5.4. Større behov for groundsmen i fremtiden

Når ovenstående tendenser lægges sammen – især de længere sæsoner, højere kvalitetskrav, det mere udfordrende danske vejr og de større begrænsninger på sprøjtning – tegner der sig et billede af et fremtidigt arbejdsmarked, hvor baneplejere bliver mere krævende og komplekst. Det bliver sværere at sikre kvaliteten af banerne på grund af mere tørt og vådt vejr, og på samme tid forventes de at kunne bruges langt mere end hidtil. Dertil kommer så, at haltende banekvalitet, især på stadion, bliver gjort til genstand for langt større opmærksomhed end før fra hele fodboldbranchen og medierne.

⁴ Danmarks Naturfredningsforening, "Ny undersøgelse: Fire ud af ti kommuner har droppet al brug af sprøjtegift", 5. oktober, 2020. <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/ny-undersogelse-fire-ud-af-ti-kommuner-har-droppet-al-brug-af-sprojtegift?publiseringid=13559520&releaselid=13601327>

For at virksomheder kan imødegå denne udvikling, må de enten højne det faglige niveau af deres groundsmen, ansætte ny kvalificeret arbejdskraft eller acceptere et lavere kvalitetsniveau på deres baner med den medfølgende negative omtale. Groundsman-uddannelsen kan komme til at nyde godt af denne udvikling, da det kan øge efterspørgslen på udlærte groundsmen.

Der er dog et vigtigt forbehold at tage: De højere krav og sværere betingelser for banerne vil kun blive oversat til en øget efterspørgsel på udlærte groundsmen, hvis virksomhederne er bekendte med uddannelsens eksistens og meriter. Hvis ikke groundsman-uddannelsen og -titlen bliver mere kendt i Danmark, kunne man sagtens ende i en situation, hvor virksomheder efterspørger groundsman-kompetencer uden at vide, at de faktisk er tilgængelige.

6. anbefalinger

Groundsman-uddannelsens primære udfordring er, at den efter så mange år stadig er meget ukendt i Danmark. Det manglende kendskab rammer uddannelsens optag på forskellige måder. På den ene side er der antageligvis unge mennesker, der ville trives godt på groundsman-uddannelsen og i efterfølgende job, men som aldrig overvejer muligheden, da den ikke præsenteres for dem. Promovering af uddannelsen handler her ikke så meget om at målrette en kampagne mod de unge selv men om at udbrede kendskabet til uddannelsen i det danske samfund generelt, da unges uddannelsesvejledning i stort omfang foregår uformelt via velmenende råd og forslag fra forældre, venner, lærere osv.

På den anden side rammer det manglende kendskab til uddannelsen søgningen der, hvor arbejdsgivere med behov for groundsman-kompetence ikke kender til uddannelsen eller er uvillige til at uddanne deres nuværende medarbejdere eller tage nye groundsman-lærlinge. Her er altså behov for en mere målrettet indsats over for en mere snævert afgrænset gruppe, groundsmens potentielle arbejdsgivere, der skal oplyses om uddannelsens eksistens og overbevises om dens nytte for dem.

Vi anbefaler derfor en tosporet PR-indsats, der på den ene side søger at styrke kendskabet til groundsman-uddannelsen generelt i Danmark og på den anden side målrettes arbejdsgivere.

6.1. Større synlighed generelt

Det ene spor i indsatsen har til formål at gøre groundsman-titlen kendt i den brede danske befolkning. Vejen hertil går igennem groundsman-områdets naturlige forbindelse med fodboldverdenen, herunder spillere og medier.

En del af denne udbredelse er allerede ved at ske organisk. Flere interviewede groundsmen fortalte, at de har fået et tættere samarbejde og kontakt med deres lokale fodboldhold. Groundsmen og spillere har en fælles interesse i at sikre den højst mulige banekvalitet, og flere groundsmen fortæller, at spillerne er lydhøre overfor groundsmens input og ønsker, hvilket i sidste ende kommer spillerne selv til gode. Denne øgede kontakt er bl.a. en konsekvens af de større banerne og de længere sæsoner. For at høre og imødekomme disse krav, må groundsmen være i tættere dialog med spillerne, og når denne dialog lykkes, skaber det også større respekt om groundsmens rolle. Hermed er udbredelsen af kendskabet til groundsman-arbejdet allerede på vej via fodboldverdenens nøgleaktører; spillerne.

Udbredelsesprocessen kan og bør dog accelereres, og en oplagt partner vil her være DBU. DBU har selv en stor interesse i, at de danske fodboldbaner har den højst mulige standard, og de vil derfor også kunne drage fordel af flere udlærte groundsmen. Et samarbejde kunne involvere større synlighed af groundsman på DBU's sociale medier, som en del af historien om dansk fodbold. DBU har i dag (februar 2022) over 11.000 følgere på Facebook og næsten 100.000 følgere på Twitter. Et beskedent antal opslag

om groundsman ifm. den generelle dækning af de danske fodboldbaner ville kunne nå tusindvis af danskere, der har interesse for fodbold men intet kendskab til uddannelsen.

Igennem DBU og udlærte groundsmens egne faglige netværk vil man også kunne række ud til danske fodboldspillere og invitere dem til at skabe opmærksomhed på deres lokale groundsmen. Disse personer har generelt langt større rækkevidde på sociale medier og ville med et enkelt opslag kunne nå meget store mængder med et navn og et ansigt på en groundsman. Tænk bare på, hvor dyrt det ville være at købe sig til den opmærksomhed, et enkelt Instagram-opslag fra Christian Eriksen med 4,1 millioner følgere ville kunne skabe. Få af den slags opslag på de sociale medier vil kunne gøre enorm forskel på kendskabet til groundsmen i Danmark.

En sidste mulighed via DBU ville være at styrke båndet til DBU's træneruddannelse ved at øge fokus på fodboldbanerne dér. En del af professionel fodbold er også at tilpasse et holds spil til en given bane, og groundsman-fagligheden har unikke forudsætninger for at byde ind netop her, når det kommer til at uddanne nye fodboldtrænere. Denne mulighed vil igen kræve et positivt samarbejde med DBU, men det burde være i unionens interesse at styrke træneres viden om fodboldbaner og, deraf, groundsman-arbejdet.

I denne proces vil det formentligt være vigtigt at identificere individer i den danske fodboldverden, der kan agere ambassadører for uddannelsen. Målmandstræner for AGF Nicolai Pold kunne være et bud på en sådan person, der har stor interesse i baneplejje og et meget positivt indtryk af groundsman-uddannelsen. Han og lignende profiler kunne bruges til at skabe øget opmærksomhed om groundsman blandt fodboldspillere og -trænere i Danmark.

Foruden de centrale aktører i dansk fodbold ville de danske frøproducenter være en mulig samarbejdspartner. Frøproducenterne har en interesse i at reklamere for deres produkter ved at kunne fremvise eksempler på velplejet græs, og groundsmen må være de naturlige allierede i denne henseende. Et samarbejde med en eller flere frøproducenter kunne tilføre økonomiske midler til en større synligheds-kampagne.

Formålet med alle disse partnerskaber er at skabe større synlighed om groundsman-faget. Man kunne også rette henvendelse mod de mere etablerede danske sportsmedier og invitere dem til at have indslag om fodboldbanens forfatning op til en kamp med inddragelse af en professionel groundsman. En sådan indsats ville formentligt være afhængig af, at man kunne finde en groundsman, der gør sig godt på TV og kan formidle sin faglighed på en spændende vis.

6.2. Større synlighed af værdi ift. kommunerne

Ovenstående handlede om at skabe bredt kendskab til uddannelsen, så flere unge søger ind. En anden tilgang er at fokusere på arbejdsgiverne, der kan tilbyde deres ansatte uddannelse eller antage nye groundsman-lærlinge. Disse virksomheder, offentlige såvel som private, skal orienteres om groundsman-uddannelsens eksistens, i det omfang de ikke kender den, og overbevises om den værdi, uddannelsen kan skabe for dem.

Et vægtigt argument vil i denne sammenhæng være økonomi. I promoveringen af uddannelsen kan man slå på følgende argumenter for at ansætte en udlært groundsman eller groundsmen-lærlinge:

- Bedre baneplejeforøger fodboldbanernes levetid og giver derved et større brugsafkast af de investeringer, der allerede er gjort i fodboldbaner, i det banerne holder længere, kan bruges mere og har højere kvalitet.
- Udlærte groundsmen kan hjælpe med at vurdere tilbud fra private virksomheder, så arbejdsgiveren ikke begår fejkøb eller betaler overpris for en ydelse.
- Udlærte groundsmen kan lære fra sig til de øvrige ansatte og dermed højne det generelle niveau af baneplej. Dette argument fyldte især meget blandt de interviewede virksomheder.
- Bedre og mere jævne fodboldbaner giver færre skader til spillerne, der har mindre risiko for at vride eller overbelaste ben og ankler. Dette argument burde især være vægtigt for klubber og kommuner med professionelle fodboldhold, da udgifterne forbundet med skader på topspillere er store.

At kommunikere disse og andre pointer til arbejdspladserne, især kommunerne, vil formentligt kræve en fælles opsøgende kontakt af det faglige udvalg og brancheforeningen GAD i samarbejde. Sammen vil disse potentielt kunne få KL i tale og formidle en informationsskrivelse til dem til videreformidling blandt landets kommuner.

Konkrete samarbejder med kommuner, der har positive erfaringer med groundsmen, kunne også være en god mulighed. Hjørring kommune har igennem de sidste mange år satset stort på udlært groundsman-arbejdskraft og kunne være en fortæller for uddannelsen. Middelfart kommune har i dag en groundsman-lærling ansat, og har udtrykt stor begejstring for dennes faglighed samt en villighed til at promovere uddannelsen over for andre kommuner. Det faglige udvalg og GAD kunne sammen tage kontakt til kommuner som disse og invitere dem til et møde med KL eller individuelle kommuner.

Endelig kan GAD opmuntres til at være endnu mere opsøgende med invitationer til deres arrangementer. Flere af de interviewede personer stiftede for alvor bekendtskab med groundsman-uddannelsen igennem deltagelse på GAD's Uge 2 seminar, der fungerer som en indgang til både fagområdet og til

det faglige netværk af groundsman i Danmark. Hvis kommuner uden groundsman kan motiveres til at deltage i Uge 2 seminaret, kan det potentielt give dem et positivt billede af uddannelsen.

6.3. Sammenlægning med greenkeeperuddannelsen?

Groundsman-uddannelsen er i dag meget lille og derfor relativt dyr for uddannelsesstederne. Det er derfor oplagt at overveje en nedlægning af uddannelsen af økonomiske årsager. I så fald kunne groundsman-lærlinge blot henvises til greenkeeper-uddannelsen, der på mange måder minder om den.

Denne mulighed blev præsenteret for groundsman-lærlingene samt nogle af de udlærte groundsman i vores interview. Responsen herpå var for langt mestendels negativ af følgende årsager:

1. De substantielle faglige forskelle på groundsman- og greenkeeperuddannelserne er for store. Hvis uddannelserne blev lagt sammen, ville groundsman miste en del af den viden, der er vigtig for dem, f.eks. om kunstgræs.
2. Identiteten som groundsman er vigtig. Som et relativt lille fag præget af et tæt netværk, hvor (næsten) alle kender alle, er der meget identitet i at være groundsman. Denne identitet styrkes og bæres til dels også af brancheforeningen GAD. De danske groundsman ville derfor opleve, der blev taget noget fra dem, hvis deres uddannelse fik titlen "greenkeeper".
3. Uden for Danmark, især i England og Holland, er groundsman-titlen langt mere kendt. At kalde groundsman for greenkeeper i Danmark ville derfor være et brud på en international standard.

Fra et pragmatisk synspunkt må man konstatere, at groundsman og greenkeeper allerede modtager langt størstedelen af deres undervisning sammen. Her foregår undervisningen dog primært på greenkeepernes præmisser og med eksempler fra golfverdenen, da de udgør det store flertal af lærlinge.

Hvis man slog uddannelserne sammen, kunne man stadig tilbyde groundsman nogle enkelte moduler for sig, og der ville formentligt komme en øget efterspørgsel på AMU-kurser om groundsman-færdigheder. Men i så fald ville der reelt være tale om en tilbagevending til den nuværende ordning med den ene forskel, at groundsman ikke mere måtte kalde sig groundsman. Dette ville altså ikke gøre den store praktiske eller økonomiske forskel på skolerne, men det ville give groundsman en oplevelse af identitetstab.

Identiteten er netop vigtig for de danske groundsman, da branchen er lille, båret af relativt få nøglepersoner, forankret i Sandmoseskolen og har GAD's Uge 2 seminar som årligt samlingspunkt. Der er altså i høj grad tale om en lille familie, og dette er noget af fagfeltets appel til nye: At udlære sig til groundsman er også en invitation ind i et fagfælleskab på tværs af landet.

Den nuværende situation er allerede en slags mellemting, hvor groundsmen har det meste af deres undervisning med greenkeeperne og kun har enkelte fag for sig. Givet den lave søgning til uddannelsen er det ikke attraktivt at give groundsman-lærlinge endnu mere undervisning for sig, da det er for dyrt. Der er derfor kun to reelle muligheder for fremtiden:

Enten nedlægges alle de groundsman-specifikke fag, og man lader den efterfølgende efterspørgsel på nye groundsman-fag falde for døve øre. Dette ville spare skolerne penge, men det vil potentielt forværre manglen på kvalificeret groundsman-arbejdskraft i Danmark.

Alternativt fortsættes den nuværende model, og der fokuseres på udbredelse af kendskab til groundsman-fag og -uddannelsen, som beskrevet ovenfor.

Vi anbefaler den sidste af de to løsninger – en bevarelse af den nuværende groundsman-uddannelse – af følgende grunde:

1. Som beskrevet tidligere i rapporten vil efterspørgslen på groundsman-kompetencer formentligt vokse i fremtiden som resultat af voksende kvalitetskrav til fodboldbaner, længere sæsoner, sværere dansk klima og strengere regler for sprøjtning. Det ville derfor være negativt for det danske arbejdsmarked at reducere dets adgang til udlærte groundsmen
2. Groundsman-titlen er allerede lige så stille ved at blive mere kendt i Danmark som en konsekvens af øget kommunikation mellem groundsmen og fodboldspillere. En kampagne for at øge kendskabet til faget vil derfor have en smule naturlig medvind.
3. Det er et sandsynligt scenarie, at hvis groundsman-uddannelsen blev nedlagt, vil der hurtigt blive oprettet groundsman-kurser som reaktion på efterspørgsel, og lærlinge, der hellere vil arbejde med fodboldbaner, vil også efterspørge separat undervisning. Resultatet heraf kunne meget vel blive, at man ville ende med en ordening som i dag med enkelte separate fag til groundsmen. I så fald ville det økonomiske aspekt forblive uændret, og den eneste forskel ville være, at de danske groundsmen mistede deres titel og identitetsmarkør som netop groundsmen og ikke greenkeepere. Gevinsten af en nedlægning ville altså være meget begrænset.

TEKNOLOGISK
INSTITUT